YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
24 päivänä syyskuuta 1998 *

Asiassa C-319/96,

jonka Østre Landsret (Tanska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Brinkmann Tabakfabriken GmbH

vastaan

Skatteministeriet

ennakkoratkaisun muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun toisen neuvoston direktiivin 79/32/ETY (EYVL 1979, L 10, s. 8) 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan sekä jäsenvaltion vastuuta yhteisön oikeutta rikkomalla yksityisille aiheuttamistaan vahingoista koskevan periaatteen tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Schintgen sekä tuomarit G. F. Mancini ja G. Hirsch (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Brinkmann Tabakfabriken GmbH, edustajinaan asianajaja Jeppe Skadhauge, Kööpenhamina, ja asianajaja Alexander Böhlke, Bryssel,

— Skatteministeriet, asiamiehenään asianajaja Karsten Hagel-Sørensen, Kööpenhamina,

— Suomen hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston osastopäällikkö, suurlähettiläs Holger Rotkirch,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Hans Peter Hartvig ja oikeudellisen yksikön virkamies Enrico Traversa,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Brinkmann Tabakfabriken GmbH:n, Skatteministerietin ja komission 13.11.1997 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.1.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Østre Landsret on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 4.9.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 1.10.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun toisen neuvoston direktiivin 79/32/ETY (EYVL 1979, L 10, s. 8; jäljempänä toinen direktiivi) 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan sekä jäsenvaltion vastuuta yhteisön oikeutta rikkomalla yksityisille aiheuttamistaan vahingoista koskevan periaatteen tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty Brinkmann Tabakfabriken GmbH:n (jäljempänä Brinkmann), jonka kotipaikka on Bremen (Saksa) ja joka tuottaa valmistettua tupakkaa, ja Skatteministerietin (Tanskan veroministeriö) välisessä asiassa, joka koskee valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvien verojen kantamista tietystä Brinkmannin valmistamasta, tuotenimellä Westpoint markkinoitavasta tupakkatuotteesta sekä tarkemmin sanoen sitä, onko Westpointia verotettava savukkeena vai piippu- ja savuketupakkana, jonka verotaso on alempi.

Asiaa koskevat yhteisön säännökset

3 Muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista 19 päivänä joulukuuta 1972 annetussa neuvoston direktiivissä 72/464/ETY (EYVL L 303, s. 1) ilmaistaan tupakkaverojen yhdenmukaistamiseksi tarpeelliset yleiset rakenteelliset periaatteet. Siinä tarkoitetut eri tuotteet määritellään vasta

toisessa direktiivissä, jonka 3 artiklan 1 kohdassa säädettiin pääasian kannalta merkityksellisenä ajankohtana seuraavaa:

"1. Savukkeina on pidettävä sellaisenaan poltettavia tupakkakääröjä, jotka eivät ole 2 artiklassa tarkoitettuja sikareita tai pikkusikareita."

Toisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

"Piippu- ja savuketupakkana on pidettävä:

1. leikattua tai muutoin paloiteltua, riivittyä tai laatoiksi puristettua tupakkaa, jota voidaan polttaa ilman teollista lisävalmistusta."

4 Toisen direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden oli saatettava sen noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1980.

5 Direktiivien 72/464/ETY ja 79/32/ETY muuttamisesta 19.10.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/78/ETY (EYVL L 316, s. 5) 2 artiklan 3 kohdalla korvattiin toisen direktiivin 3 artiklan 1 kohta ja määriteltiin nimenomaisesti savukkeiksi myös sellaiset tupakkakääröt, jotka yksinkertaisen muun kuin teollisen käsittelyn avulla työnnetään savukepaperiputkiin tai kääritään savukepapereihin.

Tanskan oikeuden säännökset

6 Pääasian kannalta merkitykselliseen aikaan Tanskassa sovellettiin vuonna 1988 annettua kodifioitua lakia nro 614, *Lov om tobaksafgifter* (tupakkaverolaki), sellaisena kuin se oli viimeksi muutettuna 19.12.1989 annetulla lailla nro 825 (Lovt. 1989, s. 3184). Lain 1 §:ssä säädettiin muun muassa savukkeisiin sekä piippu- ja savuketupakkaan sovellettavan valmisteveron tasosta; piippu- ja savuketupakan vero oli huomattavasti alhaisempi kuin savukkeiden. Savukkeiden kääreeksi tarkoitettu savukepaperi oli erillisen veron alainen.

7 *Lov om tobaksafgifter*issä itsessään ei määritelty eri tupakkatuotteita, mutta sen 33 §:ssä oikeutettiin Tanskan verominister antamaan sen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat säännökset muun muassa tupakkatuotteiden määrittelemiseksi yhteisön oikeuden mukaisesti. Pääasian kannalta merkitykselliseen ajankohtaan mennessä verominister ei vielä ollut antanut tällaisia säännöksiä.

Pääasian tosiseikasto

8 Brinkmann sai vuonna 1988 yksinoikeuden valmistaa ja myydä Westpoint-nimistä tupakkatuotetta, joka on eurooppapatentilla suojattu.

9 Westpoint on tavanomaisen savukerasian kaltainen pakkaus, joka sisältää 25 grammaa hienoksi leikattua piippu- ja savuketupakkaa jaettuna 30:een teollisesti valmistetusta tupakasta tehtyyn ja huokoiseen selluloosaan käärittyyn kääröön. Kukin käärö on pituudeltaan 68,6 millimetriä ja sisältää noin 833 milligrammaa tupakkaa.

10 Polttamista varten tupakkakääröt on ensin käärittävä savukepaperiin. Tähän tarkoitukseen Brinkmann myy erikseen savukepaperiputkia, joihin tupakkakääröt voidaan asettaa. Ne voidaan kääriä myös tavalliseen savukepaperiin.

11 Tanskalaisessa patenttijulkaisussa Westpointin edut on tiivistetty seuraavasti:

"— tarkka annostelu, koska tupakka on teollisesti valmiiksi annosteltu

— maku on aina sama

— kulutustapa on aina sama (polttamiseen kuluva aika, savujen vetotapa)

— ennalta määrätty haitallisten ainesosien pitoisuus, joka on aina sama yhtä savukekääröä kohden

— äärimmäisen yksinkertainen tapa valmistaa tehtaassa valmistettuun rinnastettavissa oleva savuke

— ei pois heitettävää käärepaperia

— teollisesti valmistettuja savukkeita edullisempi verokohtelu".

12 Brinkmann on myynyt Westpoint-tuotetta vuoden 1989 huhtikuusta lähtien Saksassa, jossa sitä verotetaan piippu- ja savuketupakkana.

13 Brinkmann toi Westpointin Tanskan markkinoille huhtikuussa 1990, kun piiritullikamari oli ilmoittanut Westpointia verotettavan hienoksi leikattuna piippu- ja savuketupakkana. Brinkmannin kanssa kilpailevan yhtiön pyynnöstä Tanskan korkein veroviranomainen Momsnævnet katsoi kuitenkin 14.5.1990 tekemässään ja 23.10.1990 vahvistamassaan päätöksessä, että Westpoint-tupakkakääröjä oli verotettava savukkeina. Samalla hylättiin Brinkmannin tekemät hakemukset tehdyn päätöksen täytäntöönpanon lykkäämiseksi.

Ennakkoratkaisukysymykset

14 Tämän jälkeen Brinkmann nosti Østre Landsretisssä kanteen, jossa vaadittiin Skatteministerietin velvoittamista toteamaan, että Westpointia on verotettava piippu- ja savuketupakkana, sekä korvaamaan yhtiön kärsimän vahingon, joka aiheutui Momsnævnetin päätöksistä, joiden seurauksena Westpoint syrjäytettiin Tanskan markkinoilta.

15 Tässä tilanteessa Østre Landsret päätti lykätä asian käsittelyä ja pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua seuraaviin kysymyksiin:

"1) Onko muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista 18 päivänä joulukuuta 1978 annettua toista neuvoston direktiiviä 79/32/ETY, sellaisena kuin se oli voimassa 14.5.1990, tulkittava

siten, että seuraavanlainen tuote on luokiteltava savukkeeksi (vaihtoehtoisesti piippu- ja savuketupakaksi):

— kyseessä on pakkaus, joka sisältää 25 grammaa hienoksi leikattua piippu- ja savuketupakkaa jaettuna 30:een teollisesti valmistettuun tupakkakääröön, jotka ovat samankokoisia, yhtä kiinteitä ja yleensäkin samanlaisia;

— kukin tupakkakäärö on pituudeltaan 68,6 millimetriä ja sisältää noin 833 milligrammaa hienoksi leikattua piippu- ja savuketupakkaa, joka on puristettu ohueksi laataksi ja käärityn selluloosaan;

— kääre on niin huokoinen, että tupakkakääröä ei voida sellaisenaan polttaa, vaan se on ensin työnnettävä savukeputkeen tai käärittävä tavalliseen savukepaperiin, ja molemmat toimet voidaan tehdä ilman erityisiä välineitä.

Jos kysymykseen 1 vastataan, että kyse on piippu- ja savuketupakasta, yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään lisäksi vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

2) Onko yrityksellä yhteisön oikeuden mukaan oikeus korvaukseen kaikesta siitä menetyksestä, jonka syynä on se, että jäsenvaltio on rikkonut yhteisön oikeutta siten, että viranomainen, joka tekee lopullisen päätöksen siitä, mihin veroryhmään jokin tupakkatuote kuuluu, on tehnyt direktiivin 79/32/ETY 3 artiklan 1 kohdan vastaisen päätöksen; millä edellytyksillä viranomaisen vastuu tässä tilanteessa syntyy?

3) a) Onko direktiivissä 79/32/ETY olevat valmistettujen tupakkatuotteiden määritelmät pantu jäsenvaltiossa oikein täytäntöön, jos veroministeriöllä on lain nojalla toimivalta antaa säännöksiä tupakkatuotteiden määrittelemi-

seksi Euroopan yhteisöjen määritelmien mukaisesti, mutta kyseisiä säännöksiä ei ole tuon lain nojalla annettu?

Jos kysymykseen 3a vastataan kieltävästi, yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään lisäksi vastaamaan seuraavaan kysymykseen:

3) b) Onko kysymykseen 2 annettavan vastauksen kannalta merkityksellistä, että tupakkadirektiivin mukaisia määritelmiä ei ollut pantu täytäntöön kyseisessä jäsenvaltiossa, kun kansallinen viranomainen viittasi päätöksessään niihin ja kun asianosaiset kansallisessa tuomioistuimessa ovat yksimielisiä siitä, että nuo määritelmät ovat välittömästi sovellettavia?

4) Onko kysymykseen 2 annettavan vastauksen kannalta merkityksellistä, että viranomaiset ovat kieltäytyneet viranomaisen päätöksen voimaantulon lykkäämisestä, jota kantaja on pyytänyt vahingon määrän rajoittamiseksi?"

Ensimmäinen kysymys

16 Aluksi on todettava, että pääasian kannalta merkityksellisenä ajankohtana voimassa ollut toinen direktiivi sisälsi jo savukkeiden tarkan määritelmän, joka muodostui seuraavista kolmesta osasta:a) tupakkakääröjä, jotka ovat b) sellaisenaan poltettavia ja jotka c) eivät ole sikareita tai pikkusikareita.

17 On selvää, että Westpointin kaltainen tuote täyttää ensimmäisen ja kolmannen ehdon. Tuote ei kuitenkaan täytä toista ehtoa, koska kyseistä tupakkakääröä ei voida polttaa sellaisenaan, vaan se on joko työnnettävä savukeputkeen tai käärittävä tavalliseen savukepaperiin.

18 Pääasiassa esillä olevan kaltainen tuote kuuluu siten piippu- ja savuketupakan määritelmän sisältävän toisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Kyseiset tupakkakääröt ovat nimittäin leikattua tupakkaa, jota voidaan polttaa ilman teollista lisävalmistusta.

19 Skatteministeriet ja Suomen hallitus väittävät kuitenkin, ettei Westpointia voida pitää piippu- ja savuketupakkana ja vetoavat tältä osin toisen direktiivin 2 artiklassa olevaan sikarin määritelmään, jonka mukaan myös sikarien on oltava tupakkakääröjä, joita voidaan polttaa sellaisenaan. Kuluttajan on kuitenkin leikattava jotkin sikarit ennen kuin niitä voidaan polttaa. Skatteministerietin ja Suomen hallituksen mukaan on kiistatonta, että kyseiset sikarit ovat silti edelleen toisen direktiivin 2 artiklassa tarkoitettuja sikareita. Tämän vuoksi toisessa direktiivissä käytettyä ilmausta "sellaisenaan" ei pidä tulkita kirjaimellisesti.

20 Näitä väitteitä ei voida hyväksyä. Käsite "sellaisenaan poltettavat tupakkakääröt" nimittäin tarkoittaa lopputuotetta. Sikari on lopputuote, vaikka se olisikin leikattava ennen sen polttamista. Tämä ei sitä vastoin päde sellaiseen tupakkakääröön, joka — kuten tässä tapauksessa — on yhdistettävä toiseen tuotteeseen eli erikseen markkinoituun savukeputkeen, jotta siitä saataisiin sellaisenaan poltettava tuote.

21 Kuten Suomen hallitus ja komissio korostavat, tämän tuomion 11 kohdassa toistetusta patenttijulkaisusta tosin käy ilmi, että pääasiassa esillä olevan tuotteen avulla pyritään yhdistämään piippu- ja savuketupakan edullinen verokohtelu ja savukkeihin kuluttajan kannalta liittyvät edut. Tämä ei kuitenkaan oikeuta laajentamaan

toisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan soveltamisalaa sen sanamuotoa pidemmälle eli sellaisiin tupakkakääröihin, jotka eivät ole lopputuotteita.

22 Ensimmäiseen kysymykseen on siten vastattava, että toisen direktiivin 3 artiklan 1 kohtaa ja 4 artiklan 1 kohtaa, sellaisina kuin ne olivat voimassa toukokuussa 1990, on tulkittava niin, että huokoiseen selluloosaan käärittyjä tupakkakääröjä, jotka on niiden polttamista varten ensin työnnettävä savukeputkeen, on pidettävä sanotun direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna piippu- ja savuketupakkana.

Toinen, kolmas ja neljäs kysymys

23 Østre Landsretin toinen, kolmas ja neljäs kysymys, jotka on tutkittava yhdessä, koskevat pääasiassa sitä, onko jäsenvaltion yhteisön oikeuden mukaan korvattava virheellisestä päätöksestä valmistajalle aiheutunut vahinko, kun sen viranomaiset ovat toisen direktiivin 3 artiklan 1 kohtaa ja 4 artiklan 1 kohtaa tulkiten luokitelleet tässä esillä olevan kaltaisen tuotteen virheellisesti savukkeeksi eivätkä ole lykänneet tämän päätöksen täytäntöönpanoa.

24 Aluksi on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan periaate, jonka mukaan jäsenvaltio vastaa yhteisön oikeutta rikkomalla yksityisille aiheuttamastaan vahingosta, on erottamaton osa perustamissopimuksella luotua järjestelmää (ks. mm. yhdistetyt asiat C-46/93 ja C-48/93, Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomio 5.3.1996, Kok. 1996, s. I-1029, 31 kohta; yhdistetyt asiat C-178/94, C-179/94 ja C-188/94—C-190/94, Dillenkofer ym., tuomio 8.10.1996, Kok. 1996, s. I-4845, 20 kohta ja yhdistetyt asiat C-283/94, C-291/94 ja 292/94, Denkavit ym., tuomio 17.10.1996, Kok. 1996, s. I-5063, 47 kohta).

25 Näissä tuomioissa yhteisöjen tuomioistuin katsoi olosuhteet huomioon ottaen, että yhteisön oikeuden mukaan oikeus korvaukseen syntyy kolmen edellytyksen täyttyessä eli kun rikotun oikeussäännön tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun vahinko, joka on aiheutunut niille henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, on välittömässä syy-yhteydessä valtion velvoitteen laiminlyöntiin (em. asiassa Brasserie du pêcheur ja Factortame annetun tuomion 51 kohta; em. asiassa Dillenkofer ym. annetun tuomion 21 ja 23 kohta ja em. asiassa Denkavit ym. annetun tuomion 48 kohta).

26 Vaikka periaatteessa onkin kansallisten tuomioistuinten asiana todeta, täyttyvätkö yhteisön oikeuden rikkomisesta syntyvän valtion vastuun edellytykset, on todettava, että esillä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuimella on kaikki tarvittava tieto sen arvioimiseksi, onko tässä tapauksessa katsottava olevan kyse yhteisön oikeuden riittävän ilmeisestä rikkomisesta, ja jos on, niin onko valtion velvoitteen laiminlyönnin ja aiheutuneen vahingon välillä syy-yhteys.

27 Tässä tapauksessa on kiistatonta, että toisen direktiivin 3 artiklan 1 kohtaa ja 4 artiklan 1 kohtaa, jotka sisältävät savukkeiden sekä piippu- ja savuketupakan määritelmät, ei ollut asianmukaisesti pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, koska toimivaltainen ministeriö, jolla lain mukaan oli oikeus antaa tarvittavat säännökset, ei ollut antanut tuon lain nojalla mitään säännöksiä.

28 On totta, että direktiivin täytäntöönpanotoimien täydellinen laiminlyönti direktiivissä säädetyn tuloksen saavuttamiseksi tätä tarkoitusta varten asetetussa määräajassa on sellaisenaan yhteisön oikeuden ilmeistä rikkomista (ks. em. asiassa Dillenkofer ym. annetun tuomion 29 kohta).

29 On kuitenkin huomattava, että tässä tapauksessa yhteisön oikeuden rikkomisen ja Brinkmannille aiheutuneeksi väitetyn vahingon välillä ei ole välitöntä syy-yhteyttä. Tanskan viranomaiset nimittäin sovelsivat välittömästi toisen direktiivin asiaa koskevia säännöksiä, jotka sisälsivät tupakkatuotteiden tarkat määritelmät. Tämän

vuoksi se, että ministeriö ei antanut säännöksiä toisen direktiivin määritelmien täytäntöönpanemiseksi, ei sinänsä synnytä valtion vastuuta.

30 Vielä on tutkittava, ovatko Tanskan viranomaiset rikkoneet riittävällä tavalla asiaa koskevia toisen direktiivin säännöksiä, kun otetaan huomioon niiden selkeys ja täsmällisyys.

31 Näin ei ole tapahtunut pääasiassa. Kuten julkisasiamieskin on ratkaisuehdotuksensa 31 kohdassa todennut, Westpoint ei nimittäin vastaa tarkalleen kumpaakaan toisessa direktiivissä olevaa määritelmää. Kyseessä on pikemminkin tuote, jollaista ei ollut olemassa toisen direktiivin antamisen aikaan ja jolla pyrittiin tarjoamaan kuluttajille savukkeen edut yhdessä piippu- ja savuketupakan alemman veron kanssa. Näin ollen Tanskan viranomaisten tulkinta asianomaisista määritelmistä ei ollut selvästi ristiriidassa toisen direktiivin sanamuodon kanssa eikä etenkään sillä tavoiteltavan päämäärän kanssa, varsinkin, kun Suomen hallitus ja komissio puolsivat samanlaista tulkintaa.

32 Tältä kannalta katsoen sillä, että viranomaiset kieltäytyivät päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä, ei ole juuri merkitystä, koska yhteisön oikeus ei edellytä kansallisten viranomaisten pääasian kaltaisessa tapauksessa lykkäävän aidosti tulkinnanvaraisen säännöksen nojalla tehdyn päätöksen täytäntöönpanoa.

33 Toiseen, kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on siten vastattava, että jäsenvaltio, jonka viranomaiset ovat toisen direktiivin 3 artiklan 1 kohtaa ja 4 artiklan 1 kohtaa tulkiten luokitelleet tässä esillä olevan kaltaisen tuotteen virheellisesti

savukkeeksi eivätkä ole lykänneet tämän päätöksen täytäntöönpanoa, ei ole yhteisön oikeuden mukaan velvollinen korvaamaan tällaisesta virheellisestä päätöksestä valmistajalle aiheutunutta vahinkoa.

Oikeudenkäyntikulut

34 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Suomen hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Østre Landsretin 4.9.1996 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun toisen neuvoston direktiivin 79/32/ETY 3 artiklan 1 kohtaa ja 4 artiklan 1 kohtaa, sellaisina kuin ne olivat voimassa toukokuussa 1990, on tulkittava siten, että huokoiseen selluloosaan käärittyjä tupakkakääröjä, jotka on niiden polttamista varten ensin työnnettävä savukeputkeen, on pidettävä sanotun direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna piippu- ja savuketupakkana.

2) Jäsenvaltio, jonka viranomaiset ovat toisen direktiivin 79/32/ETY 3 artiklan 1 kohtaa ja 4 artiklan 1 kohtaa tulkiten luokitelleet tässä esillä olevan kaltaisen tuotteen virheellisesti savukkeeksi eivätkä ole lykänneet tämän päätöksen täytäntöönpanoa, ei ole yhteisön oikeuden mukaan velvollinen korvaamaan tällaisesta virheellisestä päätöksestä valmistajalle aiheutunutta vahinkoa.

Schintgen Mancini Hirsch

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä syyskuuta 1998.

R. Grass R. Schintgen

kirjaaja toisen jaoston puheenjohtaja